

NAPREDNJAK

NEJUNAČKOME VREMENU U PRKOS!

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. -
PISMA I POŠILJKE NEPLA-
-- ČENE NE PRIMAJU SE. --
OGLASI SE RAČUNAJU 16 PA-
RA PO PETIT RETKU, A ZA
VIŠE PUTA PO POGODBI.
PRIOPĆENJA I ZAHVALE 20
-- -- PARA PO RETKU. -- --

Pretpata: za Šibenik (donošenjem kući) godišnje Kr. 5.— za Austr.,
Ugarsku Monarhiju godišnje kr. 6.50 — za inozemstvo godišnje kr.
8.50 — Pojedini broj u mjestu 8 para, vani 10 para.

IZLAZI SVAKOG PETKA.

Odgovorni urednik: A. - VJEKOSLAV TRINAJSTIĆ.
Izdavač, vlasnik i tisak „Pučka Tiskara“ D.r. V. Iljadica i drugovi
u Šibeniku.

Riječ gosp. Iva Vojnovića.

U današnjem broju donasamo članak našega Meštrovića, koji je progovorio u ime cijelog naroda. Ta sjajna pojava karakteriše i naš rad: Meštrović govori snama, u ime nas naročito. Naša duša, naš ideal simbol je njegova Sna. Naš nacionalizam izražen je u Meštrovićevoj Sfingi.

Uz to ovdje donosimo (ovlašteni) u izvratku nešto iz pisma, koje nam je pisao gosp. Ivo Vojnović, čiji motto stoji na našem barjaku, na barjaku naše borbe. Riječima gospodina I. Vojnovića hoćemo da ušutkamo kričavost naših nesretnih žurnala, nesretnih do sramote. Ovo donosimo da vidi javnost, kako misli naš Vojnović o našem pokretu.

Slavno Uredništvo!

Čim sam u Vašemu hrabrome listu pročitao da je prijatelj Ujević opet utamničen, pisao sam u Zagreb, da potaknem ljude na posao, da ga se izbavi i da mu se pomogne. Ta cijeni ga ne samo značajem, već i **najbistrijim** umom mlagjih naših generacija.

Javiše mi, da će do 14 dana biti pušten na slobodu.*) Bogu fala! — Kad ga opet vidite, recite mu da se skloni ondje gdje sloboda vlada. Mi trebamo njegove riječi i njegove akcije. Velikani talijanski, oni koji bjehu vogje pokreta za oslobogjenje, boravili su u tugjini, da pišu i da sokole one, koji ne mogahu govoriti ni pisati. — Kad ga vidite, pozdravite mi ga!

*) Veseljem javljamo, da je već na slobodi. U Spljetu je. Op. ur.

Ja primam vrlo neredovito vaš list. Prolazi tjedana — da ga nema! Zar ga možda zaustavljaju? — **Pratim živo Vašu borbu. Jedina, koja ima budućnost za sebe.**

Srdačan pozdrav!

Dubrovnik, 20. januara 1913.

Vaš odani
Ivo Vojnović.

Gospodinu uredniku lista

„Die Zeit.“*)

Gospodine!

I ako retci, koje imam čast da Vam uputim ni u kom pogledu ne govore o skulpturi i bilo kojoj umjetnosti, ipak se nadam, da ćete imati kurioznosti da glagonaklono primite i objelodanite prosto i iskreno mišljenje jednog umetnika o znamenitim i nerazgovetnim dogagajima naših dana. Odasvuda izbijaju najrazličnija stano- višta i nameću se najnerazumljivije pretenzije; ljudi prete nasiljem i grozotama, pa nam život više liči na utvare podivljale i otrovane mašte, nego na čovječji život državâ, narodâ, vladâ, i parlamenatâ. Svetska politika našeg momenta ne izgleda više ni najmanje na trud oko sveopšte uljudbe i posvećenosti, te i države hoće sasvim da prekinu svoj život kao organizacije za izgragjivanje čovečnosti i jačanje svet-

*) U listu „Dubrovnik“ izašao je cio članak nezaapljenjen. Ne će valjda go.p. drž. odvjetnik svoga druga zaplijeniti. Op. ur.

ske duševnosti. Ljude je manito spopao nagon prevlasti i volja oholosti, nagon slep i volja kobna, odrogjena i pobesnila, duboko neužvišena, čak neistinita i neiskrena nego sramno i bedno lažna i pakosna, svojevuljno prenapregnuta i bogomrska; ljudi žive od pretnja ratom i od krivožednosti; igraju so jezikom, vatrom i žongliraju svetskim ratom; hoće da sva stanovišta izravnaju topovskim metcima, i da sreću, blago, mir i život neprebrojenih milijona strovale u pakao i u smrt. Neka bi u strašnom času bila saslušana i neprezrena reč primitivnog pesnika sa slovenskog juga, čija muza mora da zamukne kad oružje dogje da odlučuje sudbine, ali koji sam ne može da ne govori kada se snuje zator njegovoj rasi i kad se od njegovog malog naroda traži samopovreda nacionalne časti, nacionalno samoubijstvo ili makar kakav nestanak sa zemljine kugle.

Sukob izmegju Habsburške Monarhije i Srbije, do užasa napet, kako ja vidim, nije u stvaru sukob dvaju država, nego jedne države i jedne nacije, jedne veoma velike i jake organizacije i jednoga organizma, koji nije nemoćno malen i koji ni malo nije bez ikakvog istorijsko-moralnog smisla. Ceo svet govorio o jednoj kazenoj ekspediciji protiv Srbije, i reč Rat i ako teška od značenja, postala je i odveć laka. Ali kako ja ne razumem politiku, nego mišlim jednostavno kao i moj narod na slovenskom jugu, ne mogu da razumem ni kako dolazi do toga da se Austro-ugarska Monarhija sprema u rat protiv istog naroda, čiji je veći dio njezin podanik,

u času kad se taj narod, raspoložuci Srbijom kao nezavisnom državom, bori protiv Turaka da oslobodi svoje namučene suplemenike i da nacionalnim i svetim ratom osvoji zemlje, koje po historijskom pravu treba da su njegove. Da li ljudi u Austriji vole Turke ili njihovo vladanje? To kod nas niko ne bi vjerovao, jer kad su austrijske trupe došle u Bosnu — pripovedahu tadašnji vojnici — trebalo je u njima izazivati našljedno neprijateljstvo protiv Turaka. A šta će se tek sad kazati? za vojnu radi Turaka (ili radi Arnauta, radi koga?) Je li moguć rat Srba protiv Srba, Jugoslavena protiv Jugoslavena, Slovena protiv Slovena? Za čim ide Austrija, kad se sprema protiv Srbije, i kako se to opravdava? Da li su se možda ljudi što su na vlasti zabrinuli da šest milijona Srbohrvata u buduće ne će tako krotko služiti — kao sad što u Zagrebu divno čine. — Tu je pitanje zaista teže. Ali se ne može pomisliti da bi bilo bolje, kad bi se četiri nova milijona Srba preneli u monarhiju i kad bi se sa pobegjenim pred- ratnicima postupalo kao što se postupa sa narodima Monarhije; jer Srbi nisu mogli da za petstotina godina azijske tiranije zaborave svoj četiristogodišnji slobodni život, i to bi još manje mogli danas, u parlamentima Habsburške Monarhije. Toga su svesni ima toliko godina već i austrijski vlastodršci, i zato se radilo sve da se suzbije srpska volja, ne bi li se ostatak već jednom predao. Tako je pronagjena i arbanaška nacija, da bi se Srbi mogli da biju po turskom uzoru, austrijskim načinom. Ot-

FEUILLETON.

Nabujala Snaga.

U duši naroda mog ponos je bio uvek prvi. — U moru svoje rojgene krvi on je ogrezo, potonuo u toplu krv, svežu, zdravu tu. Časno se borio i ginuo časno, padao časno, dizao se časno. I on je pao docnije, čak kasno, a digao se pre no drugi koji. Do svoga cilja još nije stigo on, — al' borbe strašne nikad se ne boji. Od onog časa kad se jednom digo, on ide napred ko malen crv koji će, jednom, oboriti hrast. On zna za slast rojgene snage. Zna: na crnu šaku seljaka grubog žuljevi se pre jave, no njiva pooranih rod. — Krvlju je svojom stopu zemlje svaku kupio on! Sada čeka plod.

I sada ta krv, topla krv naših vitezova starih buja i struji kroz kosti i srž celoga jednog novog pokolenja — ko sveži duh snažnog obnobljenja. I silnom snagom zapaja ta krv, junačka, stara, slobodnjačka krv.

Ta krv, koja je pavela u smrt, u strašnu borbu na Kosovo, — sad budi se opet posle četir' gnila i slaba veka. — Vekovni je jad s listova naše povesnice strt. A snaga što je negda snagom bila dolazi, kao za osekom kad nadogje plima. — Životu rad osećam napon nove snage ja!

Strasna, i strašna, i nimalo blaga, — nas goni u smrt nabujala snaga — Junačka, stara, slobodnjačka krv.

Milivoj Pavlović. — Beograd.

Bliže Slovincima!

(Svršetak).

Za svoju literaturu imaju Slovinci i krasno uregijvane revije: za čudo, više nego svi mi Srbi i Hrvati u Monarhiji. Čisto literarne su: „Ljubljanski Zvon“ (mjesečnik — 9.20 K.) — „Slovan“ (mjeseč. ilustr. — 12 K.) i — „Dom in Svet“ (klerikalni). Kulturno-znanstvene i socijalne: „Veda“ (u Gorici, dvomjesečnik, za gjake 5 K.) — „Naši Zapiski“ (mjeseč.) — „Napredna misel“ — „Čas“ (klerikalna) i „Svobodna misel“ (u Pragu). — Gjački su: „Omladina“ (narod. radik. — mjeseč. 4 K.) — „Zora“ (klerik.) i napokon naš „Preporod“ (2 K.). Žene imaju svoju liberalnu reviju „Slovenska žena“ a

značajno je da Slovinci imaju i jednu glazbenu reviju „Novi akordi“.

Dakle: 3 literarne, 5 kulturno znanstvenih, 3 omladinske, 1 glazbena i osim toga lijepi broj strukovnih i staliških revija! Isporedimo to sa našima! Gdje su naše kulturno znanstvene? Gdje gjačke, glazbene i t. d.?

Nemamo ih! Pa kad ih nemamo mi, tad makar budimo toliko praktični i pokrijmo svoju sramotu time da rečemo: „Imamo slovenske; one su i naše!“ I podupirimo ih, pratimo ih, okorišćujmo se i upoznajmo se s njima! Kao Jugoslavenima, to nam je dužnost.

Omladino srpskohrvatska: još je jedan dio Jugoslavije sa „još jednim zrnom na srebernom gjerdanu Save, naše vode“, koji je naš i mi ga moramo obljubiti! Naša kultura mora da je naša: jugoslavenska, dakle i srpska i hrvatska i — slovenska: a ne tugja! Stoga ragje: „Zvon“ nego „Interesantes Blatt“, ragje „Vedu“ nego „La Domenica del Corriere“. Najprije naše, a onda i tugje, što je dobro! U našim kavanama, društvima i štonicima nastojmo da ugju sve glavnije slovenske revije. — A vi imućniji pretplatite se makar na „Vedu“ (5 K.), a po mogućnosti i na „Zvon“ (9.20 K.) i ako možete i na druge. Lako je za jezik: Uzmite mali „Slovensko-hrvatski slovar“ (60 hel.), što ga je izdala „Mat. Slovenska“, tamo imate i kratku gramatikalnu uputu, pak ćete

kroz mjesec dana i prije razumjeti slovenski kao i srpskohrvatski. A i naučit ćete mnogo iz toga. „Veda“ je n. pr. danas bez sumnje najbolja revija na slovenskom Jugu, donasajući djela najboljih slov. znanstvenika počamši od prof. Murka, Prijatelja, Vošnjaka, Kidrića i Glomara, do mladog i radinog Albina Agrisa. U njoj su izišli i prevažni hrvatski članci: Šišićev o Riječkom pitanju i Drechslerov o Šimi Starčeviću, a i dalje će donasati članke na srpskohrvatskom jeziku. Maticu Slovensku moramo takogjer upoznati, a to možemo uz veoma male žrtve. Članarina godišnje iznaša 4 K. a za gjake, koji nisu članovi, već samo primaju knjige, 2 K.! Dakle za same 2 K. dobiva se šest ili sedam knjiga, obično dobrih i zanimivih, od najboljih slovenskih pisaca. Sada se je upravo osnovalo i u Gorici društvo: „Socijalna Matice“, kojemu je svrha širiti znanost i kulturu i u najšire slojeve naroda putem jeftine knjižnice. Već je odlučeno objelodaniti i neka djela Šilovića i Šišića o hrv. državnom pravu i historiji prava. I „radikalno narodno gjaštvo“ ima svoju biblioteku, u kojoj je do sada izišlo: Niderle-ova znamenita knjiga: „Slavenski Svijet i Drtinova: „Miselni razvoj evropskega človeštva“, obe u prevodu D.r. Glonara i napokon M. Rostoharova „Uvod u znanstveno mišljenje“.

Iscrpio sam u glavnom sve šta je najvažnijega, da se upozna kod Slovenaca na polju literature i kulture! Učinio sam to —

kuda ta improvizovana ljubav za egzotičnu naciju, koja se u svom nomatstvu po turskoj anarhiji zabavljala otsećenim glavama i koja samo život nasilnika ceni dostojnim čoveka? Otkuda ljubav za podivljale Arnaute, plemenita briga za njihovu slobodu, rešenost da se snagom evropskih vojnika izvojuje dostojan život privilegovanim razbojnicima Turske, dok je dostojan i zaslužen život slobodnih građana nasilno sprečen milijonima dobrih i civilizovanih Austrijanaca?

Razume se, bili Arbanasi ili makar koji drugi narod, makar kako maleni brojem i nejakim kulturom, oni ipak, po ljudskom shvaćanju, imaju prava na slobodan život; pa kad bi neko od moje rođene braće hteo da ugnjetava jedan narod, ja bih bio nepomirljiv protivnik; trebamo pre svega biti ljudi, a zatim se deliti po raznim razlikama. Ali kako se o poštenim namerama može govoriti ovde, gdje se hoće da izradi sloboda arnautskoj naciji, dok se oduzima drugim većim i kulturnijim narodima? Na Drač i Lješ Srbi imaju svoje historijsko pravo, ma da su ti krajevi danas više naseljeni Turcima i Arnautima, pa kad Srbija tu neznatnost hoće da odlomi od takozvanog arnautskog teritorija, ona to ne čini iz obesti ili slasti ekspanzije nego iz teške nužde radi sopstvene slobode i opstanka. I tome hoće da stane na put baš Austrija dokazujući da ta oblast treba da ostane arnautska, pošto je u većini naseljena Arbanasima, i ne misleći na to da bi ona, kad bi na sebi primenila svoje teorije, morala da izgubi celu jadransku obalu, jer na njoj živi isti narod, koji sada strepi prema Draču. Ne, nije samo Drač što se rezervise za Arnaute (?), nego im treba još osigurati i Skadar, koga sagradi srpski kralj Vukašin i čiju je gradnju opevala naša narodna pesma, ona o kraljevskoj snahi što se morala sazidati u temelj, da bi se gradnja održala. Sam Prizren, Prestonicu Dušana Silnog, samo Skoplje, srce naše stare kulture, treba nam otrgnuti; uopće granice buduće Velike Albanije trebaju da nam se zarežu duboko u Kosovo Polje, u Kosovo, simbol našega pada i nade na vaskrsenje! Da

opet ističem — da upozorim našu mlagju inteligenciju na jednu veliku dužnost! Jednu dužnost, koja je do sada bila zanemarivana, i baš zato mora se je sada jače prigrliti! Mi, koji se ponosimo, da smo Jugoslaveni, moramo nastojati da to budemo potpuno! Moramo se riješiti apsurdna, da Jugoslaven ne zna za Župančiča, pjesnika našeg bojovnog „Motta“; aramate, da Jugoslaven ne čita „Vedu“, koja je u zadnjem broju i anketu o Jugoslavenskom pitanju otvorila; žalosne činjenice, da su nam najbliži — najdalji! Blize slovincima! — moja je želja i smisao ovog članka. Sve bliže i bliže... jer jedinstva nema bez duševnog zblizjenja! Da budemo pravi Jugoslaveni i da budemo sa Slovincima jedno, mi moramo: znati njihovo stanje, njihovu prošlost i poglede u budućnost, njihove težnje i ideale, njihov život, njihove bijede i nevolje, sreće i nesreće... Moramo dakle prije svega upoznati njihovu literaturu i kulturu, jer one su najvjerniji odraz narodnog duha, narodnih potreba i težnja! I upoznavši da su te težnje i naše, da su njihovi ideali i naši, da je njihova literatura i kultura visina, kojom se možemo s njima skupa ponositi — zavoliti ćemo ih više i bit ćemo sve više: Jedno!

Stajerski Gradac, 12. I. 1913.

Niko Bartulović.

bi se to polje oslobodilo plakale su pet stotina godina naše majke, i mi svi smo njihovim suzama bili zadojeni sa mlekom, zavetujući se da ćemo historijski poraz svojom krvlju osvetiti. Pa tako se evo sad i desilo, i to nam je Polje zato i odveć skupo, da bi smo ga ma kome mogli da ustupimo. Dođirnuti nas u Kosovo znači koliko sve nas prisiliti na borbu do smrti, i ja sam kao umetnik hteo bih prvi pre da umrem za tu svetinju mog naroda, nego da joj dopustim obesvećenje; jer moje statue, koje su se u Beču gledale, iz tog su polja iznikle. Može nam se opirati samo dotle, dok nam se ne takne u svetinju duše i u suverenstvo nacionalnog sna.

Ali čemu to? Zar je nečovečno hteti da čovjek bude svoj gospodar? S naše strane je dosle bezbrojno puta kazano, da nismo zadovoljni sa sistemom kojim se vlada s nama, i da ćemo se sve sa više i više upornosti boriti protiv njega; ali nikad nismo pretili da kudgod politički gravitiramo. Kulturno pak hoćemo da smo ujedinjeni s našom braćom preko Save i Drine, i niko nam ne može zabraniti da delimo zajedničke tuge i radosti. Zašto se radi o glavi našoj braći? Jer imaju srca za nas, ili jer oslobagjaju zajedničke svetinje? Bio razlog kakav mu drago, radi se protiv obadva dela nacije iste duše. Ako je tu volja, da se radi kaprisa jedna nacija sravni sa zemljom, onda se mogu lakše da smlate šest milijona golorukih Srba u Monarhiji; jer u narodnim svetinjama svi smo jedno, i dok jedan od nas živi, živiće u njemu i naši sni i opasnost za ugnjetača. Mi nismo posljednji narod na Balkanu, koji se pre sto godina digao protiv turskoga varvarstva, i koji je sposoban da živi i mre za svoju volju.

Kad nam je mać već u prsima, našto još završati njim? Željezo je preširoko da bi probilo naša zbijena rebra i da bi nam oštrica probola životoravni organ. Usud je u liku vile, reka Marku Kraljeviću, utelovljenoj duši celog jugoslavenskog naroda, da ne će poginuti ni od koplja ni od mača nego jedino od božje volje. Te simbolične reči imaju za naš narod i danas isto značenje: da nam se ni u ovom stoljeću ne može učiniti kraj mačem, jer se ne čini da je božja volja da završimo ne izvršivši svoje nacionalne i čovečanske dužnosti.

Moguće nas je zadržati u razviću, ali nije moguće uništiti. Zašto dakle iz materijala, koji može da posluži za plemenitije svrhe, graditi šrapnele, i zašto u jednoj jakoj pesničkoj zili razvijati otrov, i to protiv sama sebe?

Trebalo bi da se u Beču i Pešti pomisli da u ogromnoj ruci, koja ima da zašika mać, teče polovina naše krvi, i da će ona režući u rođeno meso u posljednjem času početi da dršće...

S nama se može, ali preko nas ne može! Arbanasi, kojima vlada Cuvaj, misle strašno drukčije od njega!

Zahvaljujući se na ljubaznosti, ostajem, Gospodine Uredniče, s odličnim poštovanjem

Rim, 10. I. 1913.

Ivan Meštrović.

Nove generacije.

(„Srpska Omladina“, broj 5.)

Nacionalizam nije stvar, koja dolazi po sebi i koja se da sasvim usisati s majčinim mlekom. Izvesno da postoje neke nacionalne klice svojstvene svim mladim i novim jedinkama jedne rase, ali njih treba proširiti i utvrditi vaspitanjem isto kao i moral. Mi na svet dolazimo snajprimitivnijim klicama koje valja razviti; jer ako se s njima ne postupa nežno, one su uvek na putu da zakrčljaju ili potpuno uguše. To je stvar naučno proverena, i o njoj ne treba sumnjati.

Nacionalizam nije stvar starijeg datuma. Pre je on bio nedovoljno shvatan, ili ga uopšte nije ni bilo. Primitivnim narodima prvostepena i nerazvijena religija činila je sav duhovni i duševni smisao. Ipak, oni su imali instiktivno osećanje rase zajednice, raznih težnji i ideala. Tek u novije vreme nacionalizam je postavljen kao teorija, i posle priveden u praksu. U stvari, on je uvijek postojao, ali je stvar u tome što nije bio formulisan i onako jasno izražen kao danas. Njega je zamjenjivala religija, ili pravije rečeno, on je bio tako usko skopčan s religijom da se izgubio u njoj.

Novi vek, vek „slobode, bratstva i jednakosti“ istakao je, na prvom mestu, nacionalno osećanje jedne rase i potpuno ga odelio od religije. Religija je ostala stvar za se i stvar pojedinca: ona se morala priviknuti modernim naukama i ući u moderna shvatanja. Na taj se način, da tako kažem, i ona modernizovala, postala jedna viša filozofija, koja dominuje svesno ili nesvesno, ljudskim životima i ljudskim stvarima. U stvari, ona je ostala uvek na istoj visini, čista i bistra kao reka ali nedovoljno shvatana upravo od onih, koji su ju propovedali.

Nacionalizam je otvoreno, široko i simpatično osećanje dužnosti prema svojoj naciji i ispunjavanje tih dužnosti. On se obično ne shvata dovoljno; ili se precenjuje ili se potcenjuje; a, u stvari, ako igde tu treba zlatna sredina. On se kao i sve na svetu, postepenim vaspitivanjem razvija. On nije osećanje kojim se može svako ponositi, i koje se, prema prilikama, može ugušiti. Jednom kad osvoji srce i oživi, on traje neumorno i večito. On prežima ceo čovekov život, i kao kakav neprestano budni pratilac, opominje ga na dužnost i odgovornosti. On ne živi danas da sutra bude zaboravljen ili ublažen, jer u tom slučaju nije živi i tačni nacionalizam, nije trajno i iskreno predavanje svojoj naciji. Kroz njega se vide bede cele nacije, drže stalno otvorene oči i srce. Jedino tako shvatan, on ima prava da živi i da zapoveda. Inače, okrnjen, ublaživan i umekšavan, on nije potpun, on je časovito zagrevanje za naciju, i nedovoljno vršenje dužnosti koje čovjek duguje prema njoj.

Ako igde, ovde je potrebno tačno i precizno shvatanje svoje zadaće. Ona je tim veća i punija odgovornosti, više živa i više traži što je narod politički sputan, rascepan i raspršen. Nacionalizam neoslobodjenih naroda nije samo osećanje rase solidarnosti, simpatija i ljubavi prema zemlji, njenim planinama i njenim stvarima. On je i nešto više, pun moralne odgovornosti i moralnih zahteva. Stoga, upravo tu, treba da progje i osvoji, sjedini i vešto veže sve duše, da postane jedino osećanje, koje ima najdublji smisla. On treba da putuje od mjesta do mjesta, od čoveka do čoveka, da ih učini jakim i osveži, da ih protrese i otvori im oči. Njegova poslednja zapoved je okrutna i svirepa; ona traži žrtava, i ako u tom i leži njena ozbiljnost, lepota i vrednost. Ona, po rečima Viktora Igoa, iziskuje mnogo i ako je jedini put do napretka preko surovosti. Istom posle svršetka pokreta, vidi se: da je s rodom čovečanskim rgjavu postupano, ali da je pošao napred.

Naša nova omladina, ona omladina, koja se danas vaspitava po školama, uči na zanatima i trgovinama, često puta i daleko od rođene grude, na posletku, omladina koja je izašla iz škola, svršila zanate, koja se idejno i iskustvom obogatila, koja je postala trezna, ozbiljna i razumna, ali još uvijek, mlada srcem, čini jedan lep i znatan korak unapred. Ona namerava i nastoji da upotpuni svoje studije prema modernim zahtevima, oseća živo i nemirno strujenje vremena, želi da upozna svoj narod i živi s njime zajedno. Sve lepe osobine. Ali njen nacionalizam nije onakav kakav bi trebao da bude. I ako se on svodi na opšte simpatije, na sitniji rad, na živo volenje, on ipak nije široki nacionalizam u pravom smislu. On nije borben, nije smeo, ne daje nade u lepe bolje dane. On ne struji moćno, nije jedina religija, on je jedno osećanje pokraj ostalih. On ne obuzima srca, ne pretresa ih božanstvenom groznicom kao pred dogagjaje i dela. On nije potpun, i ne odgovara narodnim idealima; nije ni dovoljno iskren. Taj nacionalizam nije nacionalizam Meštovića Kraljevića Marka i Srgje Zloglegje. Njegov blesak očiju, njegovi pokreti nisu pravi. Jednom reči nije živ, ili nije ono što treba da je.

A ja ga razumem kao veliku pesmu, večito živu u nama, pesmu ljudi koji su se vezali megju se i dušom i delima. I, povrh toga, ja ga razumem kao delo, a ne kao reči, kao život, a ne kao sliku života. Samo takav ima zdrave uslove za povoljno i plodno uspevanje, i za uspehe, na posletku.

Izvesno da se danas megju srpskom omladinom oseća drukčiji život nego pre nekoliko godina. Nova omladina ima jasnija shvatanja, više izražene želje i ostvarljivije ideale. Ona ih je konkretizovala, ako se tako može reći. Oseća se korisno talasanje u svim njenim redovima; ona je odlučnija. Dok je nekada volela pesme propasti, rasula, i ništavila, ona danas voli život ne radi života, nego radi ideja i dela kojima ga ispunjava. Više živa, ona se kreće lagano ali stalno kao kazaljka na jednom većitom satu. Ona se sprema, vaspitava, podiže, i ako sve u manjim razmerima. Ona vidi zračne perspektive i isključivo živi za budućnost. Što ima u njoj zastranjivanja, zastoja, trzavica, to joj ne može sprečiti put; ne može je uništiti, i ako je, izvesno, slabi.

Samo taj svoj život ona teži sugestivno da prenese i na šire narodne mase; da bude od koristi, i stvarna. Da podigne duh koji se uspavljuje; da solidno ispreseca i sredi brazde kuda će ići. I da je osvoji i preporodi nacionalna vera. Jer, po rečima, dubokim rečima Karlajlovim, vera je velika, životvorna. A istorija jednog naroda postaje plodna, uzdiže dušu, velika čim taj narod veruje.

Borivoj Jevtić. - Sarajevo.

Hamilkar Cipriani:

Zdravo, Heroji!

Ako su herojska vremena prošla, nije prošlo vrijeme heroja. Individualna akcija nadomjestila je onu kolektivnu. Samac, što se otkida od ropskih masa i udara, da ih osveti, vrijedan je, da ga se pohvali. Lijepo je braniti potlačenog, a umrijeti za nj, divno je, uzvišeno je! Ko može vedra čela da stupa mučilištu, taj je Heroj! Kukavica je tko bježi od smrti, a ne onaj, koji je traži, koji joj se smije, koji joj ide u susret. Hrabar je, junak je onaj, koji pred licem neba, svijeta, svijetu, za prsi pograbi silnika, koga moć

okružava, i — obori ga na zemlju. Iza jadnih kletva sadašnjice doći će proslava. Iza vješala — oltar. Istorija, taj pravni sudija i ta osvjetnica, uvijek je proslavljala žrtve, nikada krvnike. Da se uzmognu suditi o svim velikim Herojima i da ih se uzmogne razumjeti, treba imati herojsku dušu. A vi klevetnici, vi uspavači puka, akcija je naša fraza, akcija je naša retorika, s kojom vas pljeskamo u prisutnosti vaših gospodara. Slijedite naš primjer, ako smijete. A vi što ste se skrili... izmijevajte one, čiji se primjer ne usugujete da slijedite zbog ličnog straha. Živite tim škotskim životom, i ne pljujte na onoga, koji se vedra čela penje na mučilište, pa i za vas, nedostojnici. S poštovanjem se dakle poklonimo ovim mučenicima socijalne budućnosti! Zdravo, Heroji! A. F.

Nacionalno propagandistički rad.

Da vide čitaoci, kako naša braća u Americi rade, donosimo ovaj izvadak iz „Jadrana“, 28. novembra 1912. god. —

Skupština za „Hrvatski Savez“.

Kao što je poznato svim čitaocima „Jadrana“ i uopće Hrvatima i Hrvatima širom Amerike, dne 15. sept. o. g. ustrojio se je u Kansas City, Kansas, naš davno željeni i neophodno nužni „Hrvatski Savez“, a već se je nekoliko grana tog Saveza ustrojilo po našim kolonijama u ovoj slobodnoj republici, gdje Cuvaj i slični ne mogu da zapriječe širenje ovog našeg patriotskog udruženja.

Hrvatska kolonija u San Francisku, kao i ona u Oaklandu, uvijek su bile izmještaj prvih, kad se je radilo za narodnu stvar, pa ne će ni ovom prigodom zaostati.

Toga radi ovime se pozivlju svi Hrvati i Hrvatice San Franciska i Oaklanda, kao i braća Srbi i sestre Srkinje, da prisustvuju ustrojenju grane „Hrvatskog Saveza“ u ponedjeljak, dne 2. decembra o. g. u 8 sati na večer u *Dvorani Srpskog Kluba* 1034 Golden Gate Ave.

Dogijte svi, svi, koliko god vas ima, da udarimo temelj toj spasonosnoj organizaciji našoj, i da tako poručimo tiranima domovine naše, da nas duboki Atlanski Ocean i prostrane Sjedinjene Države nisu mogli otejepiti od naše mile rodne grude, za koju ćemo, ustreba li, radosno i živote svoje žrtvovati.

Tko je rodoljub, i kome zaista leže interesi domaje na srcu, taj će doći i postati članom Hrvatskog Saveza, a ako bi tko htio postati članom, nu ne može prisustvovati ustrojenju grane Saveza, neka javi potpisanom odboru, na adresu Česke Sokolske dvorane, svoju točnu adresu.

Neka dan 2. dec. 1912. ostane neizbrisiv u povijesti Hrvatske na obalama Tihog Oceana!

Hrvati San Franciska i Oaklanda, dužnost nas zove, odazvimo joj se, i pomozimo sa legja mučenice — hrvatske domovine naše!

Privremeni odbor.

U Americi živi naš čvrst stup, naš jak oslon u velikoj nacionalnoj borbi. Ugledajmo se u braću Američane!

Naše bilješke.

U Americi.

„Slobodna Tribuna“, glasnik jugoslavenske misli i nezavisni list slobodnih Hrvata Srba u Americi, izmještaj ostalog i pored toga, što redovito preštampane naše članke, u zadnjem broju, koji primismo (51.), doni-

jela je cio Ujevićev članak, koji nam je s Rijeke bio poslao, — pod ovim naslovom: Poklik i borba naše domovinske nacionalističke omladine. U članku na dvadeset mjesta štampano je krupnim crnim slovima, a pod potpisom Ujevića stoji: Šibenski „Naprednjak“. Ovo donijesmo kronički, a uz to ističemo ovaj jedan primjer, koji dosta lijepo i očito govori, i može da uvjeri „Jedinstvo“ i „H. Krunu“ koliko naše ideje važe i imaju prijema kod naše slobodne braće. A to baš znači mnogo, to je dovoljno da nam daje potrebnu zadovoljstvinu i jačeg impulsa kod ove naše indolentne i nemarne publike, kod ove naše nesretne štampe, koja donosi (makar kronički), da se je osnovao kakav novi kinematograf ili da je ulovljen kakav ženski špijun, a ne će da donese kao naš apel za Ujevića i naš poziv za širenje lista i biblioteke. Mi se nadamo u golemu potporu mlagjih i našega seljaštva.

Lijepa iskrenost našega prijatelja.

Primismo ove lijepe i drljive riječi našeg prijatelja Jugoslavena, koje nas vrlo vesele i rado ih dajemo na javu:

Cijenjeni gosp. uredniče!

Vaš list rado čitam, jer mi takvo pišanje srcu najviše godi. Stanje našega brata Augustina Ujevića jako me ožalošćuje i grjehotu je, da jedan tako agilan naš čovjek trune u tamnici. Vaš apel dirnuo me je do suza, a žao mi je, jer bijah bolestan, da nijesam mogao megju svojim prijateljima poraditi, ali eto ja prama svojim skromnim silama prilažem svoj obol i šaljem dvije krune. Šaljem Vam moj pozdrav, i svoj našoj braći nacionalistima. Vaš

Solin, 14. I. 1913.

Petar Parač.

Spljet i Šibenik.

Kad je Lloydovim parobrodom „Adelsberg“ prošlo mrtvo tijelo srpskog štamposkog majora (srpske vojske) Radivoja Filipovića, praćeno od tri srpska oficira, iz Drača preko Spljeta, Spljećani se sjetiše svoje nacionalne dužnosti i brižno se odazvaše, te otigloš prestavnici na parobrod, pokloniše se mrtvim ostancima kosovskog osvetnika i položili vijenac s natpisom: *Spljetski Hrvati bratu Srbinu*. I ako kasno i ovdje neke naše starije i vjgjenije ličnosti bile su o ovome obavješćene, i ustručavajući se ne učiniše — ništa. Istaknut nam je, da je bio i Dr. Dulibić, poznati klerikalac. Žao nam je, što se Šibenik nije kao Spljet jednako onako lijepo pokazao i učinio svoju dužnost; žao nam je tim više, što takav bojkot ili bolje takav negativni korak ne smije predstavljati cio Šibenik, već samo onaj maleni krug, koji je bio pozvan a nije učinio svoju narodnu dužnost.

Kalikejski glasnik,

nezavisan list za vojne i dnevne novosti, izlazi u Kalikeju, na bojištu. Uregjuje ga redakcioni odbor. Izašlo je već nekoliko brojeva. Pun je naročite šale i lijepog humora, što najbolje karakteriše srpske junake, kako bezbrižno i u šali očekuju nove borbe.

Značajni oglasi.

Po srpskim novinama već su zaredali oglasi, gdje se traži žena ili muž, sa mirazom ili bez miraza. Evo jedan kao primjer: Traži se mlada domaćica za jednog solidnog samca. Uslovi vrlo povoljni. Obratiti se na Bulevar komoracije, br. 1.

Književne vijesti.

Srpski Književni Glasnik, knjiga XXX., broj 1. Beograd, januara 1913. Sadržaj: Mat i kći (pripovijetka), Veljko Petrović. — Dušica (pripovijetka), Anton Čehov. — Proljetne vode (roman VI.) Ivan Turgenjev. — Jutro na moru (pjesma), Dr. A. Tresić Pavičić. — Žena (pjesma), Sima Pandurović. — Moćna (pjesma), Mirko Korolija. — Kikot (pjesma), Mirko Korolija. — Usamljeni vrbac (pjesma), Giacomo Leopardi. — Dositelj Obradović i prestavnici crkve, Radoslav M. Grujić. — Novopazarski Sandžak (II.), Gaston Gravje. — Pogovor Čehovljevoj pripovijetci „Dušica“, Lav Tolstoj. — Polni život i umjetnost, Dr. A. Forel. — Politički pregled: 1912. god., Inostrani. — Ocjene i prikazi. — Bilješke. (P. n. p.)

„Srpska Omladina“, broj 5. god. 1. Sarajevo 1. (14.) januara 1913. Sadržaj: Borivoj Jevtić: Nove generacije. Dragutin Mras: Trans. K. M.: Omladina i društveno prosvjeđivanje. O Srbiji. Alija: Rahmetli Osmanu Gjikiću. Stijepo Kobasica: Srbi katolici, Borivoj Jevtić: Nepobegjeni. Feljton: Karl Evald: Markiz. Književno-naučni pregled. Omladinski Glasnik: Zadatak srp. muslimanske omladine. — „Naprednjak“. Društvena kronika. Bilješke. Bibliografija.

„Srpska Omladina“ izlazi mjesečno u sveskama od 1—2 tabaka. Cijena za Bosnu i Hercegovinu, Austro-Ugarsku i Srbiju na godinu 4 krune, a za sve ostale zemlje 5 franaka. Cijena pojedinom broju 50 hel. (P. n. g.)

„Bosanska Vila“, broj 23. i 24. god. XXVII. Sarajevo, 30. decembra 1912. Sadržaj: Stihovi: Boža Vesić, Pomen. — Jovo Varagić, Večernja pjesma. — Rikard Nikolić, Iz „Čežnja“: „U nejasne dane“ i „Na prozoru“. — Gjorgje Lazić, Ave Maria! — Borivoj Jevtić, Surova želja. — Iz moderne njemačke lirike: H. Hajne, Šta ćeš više, preveo Gj. Lazić. — Rikard Demel, Pjesma mome sinu, preveo D. Mihajlović. — Iz „Cvetova haosa“, preveo D. Mihajlović. — Proza: Veljko Petrović, Pobjeda ružne. — M. Arcibašev, Krv, preveo Jovan Maksimović. — Različiti članci: Scipio Sighele, Ima li literarne sugestije, preveo M. M. Nani. — Srpske narodne umotvorine: Jela, ljuba Miloša Obilića, zabilježio M. Zlatičanin. — Zlatna bujica, zabilježio Milan Vuk Jastrebović. — Listak. (P. n. p.)

„Mladi Hrvat“, br. 1. god. 1913. Sadržaj: 1. R. K. Jeretov: Božić na Balkanu. 2. Viktor Car Emin: Hristos se rodi! 3. Selma Lagerlöf: Bijeg u Egipat. 4. Božićna pjesma. 5. Drinopolje. 6. Dragan Zoranić: Legenda. 7. Novi Robinsoni. 8. Anka Bočina: U Tegine dvore. 9. Zorna: Kradljivac Gajo. 10. „Minji“. 11. Josip Milaković: Slavija. 12. Osvećeno Kosovo. 13. Barba Rike: Čednost krijesnice. 14. Barba Rike: Pazi mačak. 15. Veljko: Kum Flik i mala vjeverica. 16. Iz moje torbice. 17. Zagonetke.

„Tamburica“, hrv. tamburaški zbornik. Broj 12. tečaja IX. Sisak 15. dec. 1912. Sadržaj: Glazbeni dio: „S one strane Dunava“, nar. pjesma za veliki tamb. zbor. Udesio D. Kruza. — Poučni dio: Na završetku godine. Vrijednost pjevanja o Homerovoj „Odiseji“. Novo o našem Kuhaču. Feljton: Mrazna jesen. Za imendan. Srijemska vila. Pjesma o celibatu. Sretno novo ljeto. Poziv na pretplatu. Oglasi. (P. n. p.)

Izdanja „Matice Slovenske“ za god. 1912.: 1. — Zbornik „M. S.“ XIV. Uredio

D. F. Pešić. 2). — Peterlin-Petruška: Pocesti in stepi (pjesme). 3. — D. Detela: Trijski promet (prip.). 4. — Zabavna knjižica (zbirka novelā). 5. — Dostojevski: Zapiski iz mrtvega doma. 6. — Letopis Mat. Slovenske.

Kronički zapisi.

Trijalistička agitacija u Dalmaciji.

Pod ovim naslovom donosi „Deutsches Volksblatt“ u Beču, u broju 15. januara dopis iz Spljeta: Od nekog doba vodi se jugoslavenska politika na Jadranu, — ne u Valoni ni u Draču, nego na austro-dalmatinskoj obali — koja počinje već da ragja plodovima. Dalmatinski se Hrvati (uz neznatne iznimke) osjećaju Srbohrvatima. Radi srpskih interesa u Dalmaciji do nekoliko dana počeo će izlaziti u Spljetu jedan srpski list. U Spljetu, u čisto hrvatskom gradu sa preko 22 hiljade stanovnika, živi oko 20 srpskih obitelji. U Spljetu oni nemaju crkve, ali hoće ipak novinu za daljnu srpsku propagandu. Očekuje se u ovim srpskohrvatskim krugovima skoro ustanovljenje srpskih konzulata u Zadru, Šibeniku i Dubrovniku. Već su postavljani u izgled kao naslovni konzuli dobro poznati srpskohrvatski agitatori. Za ova mjesta ima mnogo kandidata, izmještaj njih u prvome redu načelnici raspuštenih općina Splita i Šibenika radi srpskih uspjeha. Kako je poznato, pred kratko vrijeme oba su ova općinska zastupstva raspuštena, jer su u tim gradovima bile demonstracije, koje su posve prešle bile dopuštene granice, a sada su raspisani novi izbori za te općine. Složne su sve stranke, da opet budu birani svi članovi zakonito raspuštenih općina. Što na ovo (na jugoslavensku ideju! op. prev.) kaže pokrajinska uprava u Zadru, a što se misli tamo u Beču?

Politička predavanja u Hrvatskom Sokolu u Šibeniku.

Čitamo u „Smotri Dalmatinskoj“: U subotu i u negjelju dne 11. i 12. ovog mjeseca zastupnici slovenske pučke stranke prof. Jarc, dr. Korosec, dr. Lampe i urednik Kalan održaše u hrvatskom „Sokolu“ u Šibeniku niz političkih predavanja, koja su od svih slušalaca bila s interesom primljena i pozdravljena. Pozive na predavanja razaslaha zastupnik dr. Dulibić i bivši općinski prijednik Vlade Kulić. Graganstvo brojno se odazvalo pozivu.

Prisustvovali su konferencijama: presvijetli biskup Pappafava, zastupnici, dr. Dulibić i dr. Drinković, mnogi članovi prvašnje Općinske Uprave, te mnogo druge gospode, a osobito članovi narodnih društava. Nakon predavanja zahvališe gospodi predavateljima dr. Dulibić i presvijetli biskup Pappafava, koji je svoj kratki govor završio trokratnim „živio Njegovoj Svetosti Papi Piju X., Njegovu Veličanstvu našem Cesaru i Kralju i Hrvatskoj-Slovenskoj Zajednici.

Naši dopisi.

Trogir, 20. januara.

Mrski nam je bezličan život i ne možemo dopustiti, da ova naša sredina ostane i dalje ovako okružena. Treba probuditi ovo mrtvilo. Treba života. Složan rad na nacionalnom polju trebamo mi: svi! Dok je vrijeme, latimo se posla. Nekadanje podvige naših starijih ne zaboravimo, nego nek nas što više potiču na nova djela. Na rad, na rad!

U domaćoj zagrebačkoj tvornici i iz domaćih sirovina pravljeni „Pravi Franck“ u svakoj je štednoj kući osobito omljubljen. — Bi li tako bilo, da nije najbolji, najsavršeniji Kavin pridodatak nedokučivog ukusa? — Zaštitni znak: Mlinac za kavu. —

Ovu napetost izrabiše naši talijanasi i ovdje. O tome i o ostalim našim ranama drugi put.

Jugoslavenka.

Skradin, 20. januara.

Danas se rasta s nama poštovani i vrli sudija Mate Staničić, da preuzme opredijeljeno mjesto sudbenog poglavice u Drnišu.

Sudac Staničić, koji je radi svoga narodnog ponosa, svoje samosvijesti, i otačbeništva morao da bude žrtva, pobugjivao je svojom pojavom u našoj sredini veliko štovanje. Zauzeo je bio stoga u krilu ovog pučanstva lijepo mjesto. Zbog skromnosti i uzbugjenja pred odlaskom nije htio da se odazove pozivu gragjana i činovnika, koji su htjeli svakako, da mu prirede oprosno veče. — Ta ih želja ipak sakupi sinoć u gostioni, gdje je sudac sjedio pri večeri. Uz lijepu pjesmu palo je i nekoliko zdravica i značajnih govora.

Na odlasku cjelivahu se prijatelji s njime u vedra čela. Htjedoše da mu još mnogo kažu, . . . ali je srce stezalo.

Nekoliko gragjana.

Opomena. Molimo gospodu, koja misle ne primati više list, da prije isplate svoj dug.

Gospoda: Eugen Oparenović. — Kotor. Stjepan Kalogjera. — Makarska.

Ugl. Općinsko Upraviteljstvo. — Makarska, — izvolite podmiriti svoj dug, pa ćemo obustaviti šiljanje lista.

Politički pregled.

Kroz ovo osam dana politička situacija znatno se je poboljšala. Očekivao se je odgovor Turske. Megjutim, jer se je mislilo, da će Turska uporno zahtjevati Drinopolje i jer su se pokazivali znaci nezadovoljstva u otomanskom pučanstvu da se sklopi mir — balkanski delegati bili su spremni da svaki čas otklone primirje i da nastave sa ratom. U

takome položaju uskrsla je nota velesila, kojom se savjetuje Turskoj, da odstupi Drinopolje a za egejske otoke da ostavi brigu velesilama. Ali u zadnji čas, rad nekakvih uzroka, promjenio se je cio položaj. U srijedu bila je u Carigradu narodna skupština, koja je odobrila pomirljivo držanje i shvaćanje vlade i sultana. U isto vrijeme poklisari u Londonu vijećaju o granicama Albanije. Nova je versija, da Crna Gora hoće Djakovicu i Peć, a ne zna se još stalno koje stanovište odlučno zauzima trojni Savez u pogledu Skadra. Pokraj svih tih niansa kaosa dogodila se je ona sjajna bitka grčke flote nad turskom. Lako da je to pospjelo lijep odgovor Porte. Bugarsko-rumunjski spor riješava se povoljno. Rekbi da Austro-Ugarska već šalje rezervu svojih kućama.

Upravo malo prije zaključka lista stiže zadnje vijesti: Turci hoće rat. U Carigradu veliko oduševljenje. Mladoturci dogoše na vladu.

Iz mjesta.

Brošura „Beograd bez maske“. Tek danas stigla nam je brošura iz Spljeta, a tome je bio uzrok premještanje štamparije, pa nam nijesu mogli odmah poslati, i danas odmah ćemo razaslati svima, koji su naručili. Upozorujemo, da se u Šibeniku može kupiti u „Pučkoj tiskari“ i kod gosp. Ivana Grimana.

Izbori općinskog zastupstva. Jučer su počeli u Šibeniku izbori za treće tijelo šibenske općine. Po ugovoru svih stranaka u Dalmaciji, imaju se izabrati iste opć. uprave, koje su bile raspustene. Glasovanje ima biti jednoglasno i složno. Mjesna Hrv. Pučka Napredna Stranka pozvala je svoje birače na sastanak i veoma korektno preporučila je i naložila svojim pristašama da glasuju za staru opć. upravu. Ova nas pojava veseli, jer i ako momentalno, ipak dokazuje vidljivo, kako se znamo združiti i pored svih onih prijašnjih razmirica i borba. Znamo visoko dignuti

vedro čelo i draga nam je do skrajnosti narodna čast. Ovakav zajednički život ne prija klerikalcima. To jasno vide naši pravaši. Mlagja starčevićanska generacija to je uvidila: veći je dio u našim redovima. Složno, za Naciju!

Nekoliko nesreća. U zadnje doba u Šibeniku ponovilo se je nekoliko nesreća. U Sufidu kamenje je rasmrskalo glavu jednome radniku, a nazad malo dana jedno dijete nekog rezervnog časnika palo je s prozora. Ove sedmice jednog jutra zapuhao je silan vihor i razlomio vojničke barake, koje se nalaze u dragi. Šteta je velika, a mnogo vojnika lako je ranjeno. U jednom mjesnom vojničkom stanu umro je jedan vojnik, koji se je prijavljivao više puta da ga pregledaju, a nije bio pregledan.

Veliki ples „Kola“ biće sutra u 9 sati na večer. Pripreme su velike i pokazala se je lijepa zauzetost mnogih, da urede prostorije i da namaknu razne druge potrebe. Poslan je poziv svima bez razlike stranaka. Čujemo, da će se pravaši odazvati u velikom broju. Mjesni „Hrvatski Sokol“ daje takogjer svoj veliki ples i to u subotu 1. februara. Preporučamo svima za što brojniji megjusobni odaziv.

Čast mi je javiti p. n. cijenjenom općinstvu, da sam otvorio u „Širokoj Ulici“, u prizemlju kuće R. Vlahov, svoju moderno urejenu

SLASTIČARNICU

opskrbljenu najbiranim slatkišima, kao što i inim predmetima, koji u slastičarnu spadaju: Izragujem na potpuno zadovoljstvo sve vrsti slatkiša prigodom ženidbe, krštenja i t. d.

Preporučam za mnogobrojni posjet i bilježim se 2 **Stevo Mandić.**

Lav N. Tolstoj Knjižnica „Naprednjaka“ broj 2

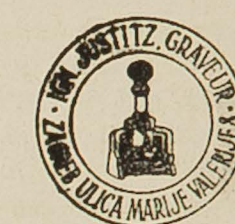
„ŽIVI TRUP“

drama u šest čina i dvanaest slika.

Cijena 60 para (s poštom 70 para).

Može se dobiti kod „PUČKE TISKARJE“ D. r. V. Iljadica i drugovi - Šibenik.

PRVA ZAGREBAČKA TVORNICA

pečata iz mjedi i gume za urede. — Tvornica email-tabla i tablica.

Strojevi za numeriranje i t. d.

Glavno zastupstvo za Dalmaciju: 52

Petrić Ljubomir - Split

OGLAS

Gradjevno Poduzeće

PETAR BLASOTTI & FRANO ŠKOTON

Ispitani nadzidarski majstor u ŠIBENIKU

poduzimlje svaku vrst gradjevni radnja i popravaka. Specijalista u gradnji štednjaka (Sparherda) i peći za sobe. Poduzimlje čvrste radnje u cement beton (Eisenbeton) bez potrebe željeznih greda, sa posebnom kancelarijom za nacрте i trebovnike u kući Pasini put Suda. 45

OBJAVA

Čast mi je staviti do znanja mojim štovanim mušterijama i cijenjenom općinstvu da sam moj „Hotel Krka“ premjestio na njegovo staro mjesto, to jest gdje se je u zadnje vrijeme nalazio „Hotel Velebit“ koji sada prestaje.

Preporuča se naklonosti starih prijatelja i cijenjenog općinstva, koji će u „Hotelu Krka“ naći sve najmodernije konforte.

Sa veleštovnjem **FRANE CRLJENKO**

25

NAJBOLJI ČESKI PROIZVOD

JEFTINE PERINE

1 kg. smeđe dobre, ugladjene po 2 K., bolje po K. 2.40; prve vrsti pola bijele K. 2.80, bijele K. 4; bijele pahuljaste K. 5.40; 1 kg. vrlo fine, bijele kao snijeg, ugladjene od K. 6.40 i K. 8; pahuljica smeđih od K. 6 i 7; bijele, fine K. 10; najfinije pahuljaste sa prsiju 12 K. Ako se naruči 5 kg. šalje se franko.

Gotove postelje od crvenog, modrog bijelog ili žutog naukinga, jedna peča 180 cm. duga, 120 cm. široka sa dva jastuka svaki 80 cm. dug, 60 cm. širok, napunjena sa novim, smeđim trajnim pahuljastim perinama K. 16, na pola pahuljastih K. 20, pahuljastih K. 24; pojedine peče K. 10, 13, 14 i 16. Jastuka K. 3, 3.50, 4. Peča 200 cm. dugih 140 širokih K. 13, 14-70, 17-80, 21. Jastuka 90 cm. dugih 70 cm. širokih K. 4-50, 5-20, 5-70. Podpeče jakoga gradla 180 cm. dugih, 116 cm. širokih K. 12-80, 14-80.

Šalje se poduzećem počam od K. 12 franko. Izmjene su dozvoljene. — Za neodgovarajuće vraća se novac.

Potpune cijenike besplatno i franko. 14-15

S. BENISCH u Deachenitzu, br. 951 — Češka.

PUČKA TISKARA

D. V. Iljadica i drugovi ŠIBENIK

Preporuča se za sve u tiskarsku struku zasjecajuće radnje,

Cijene umjerene.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA — PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU - DIONIČKA GLAVNICA Kr.

2.000.000 - PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

4-52

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREĆAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTIV GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREĆAKA I VRIEDNOSTNIH PAPI.

RA BEZPLATNO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.